

LAUSUNTO

18.6.2011

Oikeusministeriö, oikeushallinto-osasto

Valtioneuvosto

Asia: Lausunto toimikunnan mietinnöstä Hovi- ja hallinto-oikeusverkoston kehittäminen
Viite: Lausuntopyyntö (26.4.2011 OM 7/021/2010)

Tuusulan käräjäoikeus esittää kunnioittaen lausuntonaan seuraavan.

Hovioikeuksien määrä ja tuomiopiirien tarkistaminen

Toimikunnan ehdotus johtaa Tuusulan käräjäoikeuden näkökannalta hyväksyttävään ja parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen. Tuusulan käräjäoikeus säilyy tulevaisuudessa Helsingin hovioikeuden tuomiopiirissä.

Tuusulan käräjäoikeus on 29.1.2008 todennut käräjäoikeusverkoston kehittämistä pohtineen työryhmän mietinnöstä antamassaan lausunnossa:

Tuusulan käräjäoikeus toteaa vielä, että tehokkuus- ja taloudellisuusnäkökohdat sekä yleiset kulkuyhteydet puoltavat Tuusulan käräjäoikeuden kuulumista Helsingin hovioikeuden tuomiopiiriin. Keski-Uudenmaan asukkaiden oikeus saada alueellaan oikeusturvaa toteutuu parhaiten niin, että Tuusulan käräjäoikeus kuuluu Helsingin hovioikeuspiiriin. Esityksen mukaiseen Tuusulan käräjäoikeuteen kuuluvat Keski-Uudenmaan kunnat ovat osa Helsingin seutua. Ne kuuluvat Helsingin kanssa samaan työssäkäyntialueeseen. Matkustaminen Helsinkiin käräjäoikeuden sijaintipaikkakunnalta Järvenpäästä ja muista tuomiopiiriin kunnista säästää merkittävästi aikaa ja matkakustannuksia verrattuna matkustamiseen Kouvolaan tai esimerkiksi tuomarin päivystystehtävissä Lappeenrantaan. Tässä yhteydessä on myös otettava huomioon syyttäjät ja asianosaisten avustajat. Tuusulan käräjäoikeudessa esiintyvät asianajajat harjoittavat toimintaansa pääosin Helsingissä tai muissa Helsingin seudun kunnissa. Heidän ja syyttäjien asioiden hoitaminen hankaloituu merkittävästi, jos heidän tulisi matkustaa Helsingin sijasta Kouvolaan.

Tuusulan käräjäoikeus on 20.4.2010 antanut lausunnon myös Kouvolan hovioikeuden esityksestä Tuusulan käräjäoikeuden siirtämisestä Helsingin hovioikeuden tuomiopiiristä Kouvolan hovioikeuden tuomiopiiriin. Tuusulan käräjäoikeus on lausunnossaan todennut, että kansalaisten yhdenvertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta välimatkalla hovioikeuteen on merkitystä.

Kansalaisten tarpeet tulisi asettaa organisaatioiden tarpeiden edelle. Lausunnossa on myös yksityiskohtaisesti perusteltu, miksi tehokkuus- ja taloudellisuuskohdat puoltavat Tuusulan kärjäoikeuden kuulumista Helsingin hovioikeuden tuomiopiiriin. Tuusulan kärjäoikeuden käsityksen mukaan Helsingin hovioikeuspiiriin kuulumisen turvaa parhaiten tuomareiden kouluttautumisen ja mahdollisuuden osallistua kehittämistyöhön.

Tuusulan kärjäoikeus haluaakin torjua jyrkästi presidentti Pertti Niemisen eriävässä mielipiteessä esitetyn järjestelyn, jossa Tuusulan kärjäoikeus siirrettäisiin Turun hovioikeuden tuomiopiiriin.

Tuusulan kärjäoikeuden ja Itä-Uudenmaan kärjäoikeuden siirtäminen Helsingin hovioikeuspiiristä ei toisi ratkaisevaa helpotusta Helsingin hovioikeuspiiriin asiamääriin ja käsittelyaikoihin. Helsingin hovioikeuden asiamäärät ylittäisivät viimeksi mainitussa järjestelyssäkin muiden hovioikeuksien asiamäärät. Helsingin hovioikeuden asiamäärien laajuus ja laatu korostaisivat eroa. Järjestelyn haittapuolina olisivat juuri se etäisyyksien ja matkustamisen lisääntyminen sekä sen seurauksena tuottavuuden ja taloudellisuuden heikentyminen, joilla argumenteilla eriävässä mielipiteessä vastustetaan esitettyä Itä-Suomen ja Kouvolan hovioikeuksien yhdistämistä.

Tuusulan kärjäoikeuden antamissa edellä mainituissa lausunnoissa esitettyjen näkökohtien painavuus korostuu, jos arvioitavana on kysymys Tuusulan kärjäoikeuden siirtämisestä Turun hovioikeuden tuomiopiiriin alaisuuteen. Matka Järvenpäästä Helsingin hovioikeuden sijaintipaikkaan Salmisaareen on 42 kilometriä, kärjäoikeuden etelälaidalta vain 22 kilometriä. Matka omalla autolla Järvenpäästä Turun hovioikeuteen on noin 190 kilometriä. Junamatkustaminen edellyttää junanvaihtoa. Matkakäräjien järjestämistarve lisääntyisi ja hovioikeuspiiriin tuomaripäivystyksestä huolehtiminen vaikeutuisi sekä aiheuttaisi lisäkustannuksia. On selvää, että eriävässä mielipiteessä esitetty Tuusulan kärjäoikeuden siirtäminen ei ole taloudellisesti järkevää eikä muutoinkaan järkipäistä ja tarkoituksenmukaista toimintaa.

Tuusulan kärjäoikeus ei ota enemmälti kantaa toimikunnan ehdotuksiin hovioikeuksien määrän vähentämisestä tai tuomiopiirien tarkistamisesta.

Toimikunnan muut ehdotukset

Toimikunnan havainto muutoksenhakutuomioistuinverkoston kehittämisen ohella muidenkin toimenpiteiden tarpeellisuudesta on oikeaan osunut. Toimikunnan ehdotukset siltä osin ovat pääosin tarpeellisia. Tuusulan kärjäoikeus haluaa kuitenkin tässä yhteydessä tuoda esiin huolestuneisuutensa pätevän ja kokeneen lainkäyttöhenkilökunnan saatavuudesta tulevana vuosina. Maassamme ei ole panostettu tuomioistuinlaitoksen ammatillista tarpeista lähtevään tuomioistuintyöhön ja tuomarin taitoihin perehdyttävän koulutuksen järjestämiseen. Tuomarinura on alkanut pääsääntöisesti hovioikeuden esittelijän työstä. Hovioikeuden esittelijöiden ja notaareiden määrää on viime vuosina jatkuvasti vähennetty tuottavuusohjelman nimissä siitä huolimatta, että nähtävissä on ollut tuomioistuinlaitoksen rekrytointitarpeen voimakas kasvu.

Toimikunnan mietinnössä ehdotettu eri henkilöstöryhmien välisen työnjaon kehittäminen ja hovioikeuksien esittelijöiden pääkäsittelyihin osallistumisen vähentäminen ei saa johtaa siihen, että hovioikeuden esittelijöiden määrää

vähennetään tai esittelijöille uskotaan vähemmän vaativia tehtäviä. Se ei ole viisas ratkaisu, jos halutaan turvata tuomioistuinten laadukas toiminta. Jo nyt on nähtävissä, että oikeusturvan antaminen alioikeuksissa on jäämässä hyvinkin nuorten ja vähäisen kokemuksen omaavien tuomareiden harteille.

Lausuntoa annettaessa on kuultu Tuusulan käräjäoikeuden johtoryhmää ja tuomareita.

Laamanni Heli Lehto-Kinnunen

